

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie stanowiska EKES-u w sprawie przygotowań do Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zrównoważonego Rozwoju (Rio+20) (opinia dodatkowa)

(2012/C 143/08)

Sprawozdawca generalny: **Hans-Joachim WILMS**

Dnia 17 stycznia 2012 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 29 lit. a) przepisów wykonawczych do regulaminu wewnętrznego, sporządzić opinię dodatkową w sprawie

stanowiska EKES-u w sprawie przygotowań do Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zrównoważonego Rozwoju (Rio+20) (opinia dodatkowa).

Mając na względzie pilny charakter prac, na 478. sesji plenarnej w dniach 22–23 lutego 2012 r. (posiedzenie z dnia 22 lutego) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wyznaczył Hansa-Joachima WILMSA na sprawozdawcę generalnego oraz 211 głosami – 3 osoby wstrzymały się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wprowadzenie

1.1 Organizacja Narodów Zjednoczonych zwołała Konferencję w sprawie Zrównoważonego Rozwoju w Rio de Janeiro, w Brazylii, w dniach 20–22 czerwca 2012 r. Podczas drugiego posiedzenia komitetu przygotowawczego w związku z tą konferencją poproszono wszystkie państwa członkowskie, właściwe instytucje Organizacji Narodów Zjednoczonych i istotne zaangażowane strony o przedstawienie Sekretariatowi do dnia 1 listopada 2011 r. wkładu i uwag do uwzględnienia we wspólnie redagowanym tekście, który ma służyć za podstawę do przygotowania pierwszego projektu dokumentu końcowego, który ma zostać przedstawiony w styczniu 2012 r.

1.2 EKES przyczynił się do sformułowania wspólnego stanowiska UE i jej państw członkowskich w dokumencie zbiorczym przez swoją opinię⁽¹⁾ „Rio+20: w kierunku gospodarki ekologicznej i lepszego zarządzania” przyjętą we wrześniu 2011 r.

1.3 Jak stwierdzono w planie działania zawartym w tej opinii, EKES dalej rozwija dialog ze społeczeństwem obywatelskim w Europie i poza nią. Na szczeblu międzynarodowym prowadzi się dialog w ramach posiedzeń okrągłych stołów społeczeństwa obywatelskiego: UE – Brazylia, UE – Chiny oraz spotkań EKES-u z przedstawicielami Rosyjskiej Izby Obywatelskiej i Międzynarodowego Stowarzyszenia Rad Społeczno-Gospodarczych oraz Analogicznych Instytucji (AICESIS). Dalsze działania planowane są w ramach współpracy z państwami Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP).

1.4 Na szczeblu europejskim EKES organizuje szeroko zakrojony proces dialogu poświęcony zagadnieniom, które pojawiają się podczas Konferencji Rio+20, w tym pierwszym reakcją na projekt dokumentu końcowego opublikowany 10 stycznia. Proces dialogu miał na celu przygotowanie dużej konferencji społeczeństwa obywatelskiego „Postaw na zrównoważony rozwój, bądź odpowiedzialny! Europejskie społeczeństwo

obywatelskie na drodze do Rio+20” zorganizowanej przez EKES w dniach 7–8 lutego 2012 r. oraz osiągnięcie porozumienia w sprawie wspólnego przesłania tej konferencji.

1.5 Niniejsza opinia przypomina zalecenia i wnioski przedstawione w poprzedniej opinii EKES-u w sprawie „Rio+20: w kierunku gospodarki ekologicznej i lepszego zarządzania – Wkład europejskiego zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego”⁽²⁾ oraz w pełni popiera przesłanie konferencji EKES-u zorganizowanej pod hasłem „Postaw na zrównoważony rozwój, bądź odpowiedzialny! Europejskie społeczeństwo obywatelskie na drodze do Rio+20”.

2. Wnioski i zalecenia

2.1 EKES jest przekonany, że obecny kryzys gospodarczy, kryzys społeczny i kryzys ekologiczny to zjawiska ściśle powiązane i że niemożliwe jest kontynuowanie tych samych sposobów działania, jak gdyby nic się nie stało.

2.2 EKES przypomina przesłanie konferencji społeczeństwa obywatelskiego „Postaw na zrównoważony rozwój, bądź odpowiedzialny! Europejskie społeczeństwo obywatelskie na drodze do Rio+20” zorganizowanej przez Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny w dniach 7–8 lutego 2012 r. w Brukseli:

2.3 Podczas konferencji ONZ Rio+20 światowi przywódcy muszą zobowiązać się do realizacji konkretnego planu działania służącego wzmocnieniu zrównoważonego rozwoju i eliminacji ubóstwa przy uwzględnieniu ograniczeń naszej planety. Promowanie ekologicznej gospodarki musi być częścią nadrzędnej strategii zrównoważonego rozwoju, która wprowadza równowagę między zagadnieniami społecznymi, ekologicznymi i gospodarczymi przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej i międzypokoleniowej.

2.4 Walka z ubóstwem i zapewnienie dostępu do wystarczającej ilości pożywienia, czystej wody i zrównoważonej energii dla wszystkich ludzi muszą być priorytetami agendy Rio+20.

⁽¹⁾ Dz.U C 376 z 22.12.2011, s.102.

⁽²⁾ Dz.U C 376 z 22.12.2011, s.102.

Promowanie ekologicznego lokalnego rolnictwa w krajach rozwijających się odgrywa zasadniczą rolę w walce z ubóstwem i działaniach na rzecz poprawy bezpieczeństwa żywnościowego, jest także siłą napędową rozwoju dobrze prosperujących obszarów wiejskich. Należy zapewnić przestrzeganie praw politycznych, gospodarczych i społecznych kobiet.

2.5 Przywódcy polityczni muszą wypełniać swoje zobowiązania w zakresie milenijnych celów rozwoju i przyjąć dodatkowe środki zapewniające konieczne skuteczne finansowanie. W szczególności państwa rozwinięte winny skutecznie wypełniać swoje zobowiązanie dotyczące przekazania 0,7% dochodu narodowego brutto na pomoc rozwojową.

2.6 Europejscy negocjatorzy muszą zwracać większą uwagę na społeczny wymiar zrównoważonego rozwoju niż przewiduje się to w pierwszym projekcie. Rosnące nierówności społeczne i ekonomiczne wewnątrz państw i pomiędzy nimi wymagają pilnych działań, ponieważ utrudniają one wysiłki na rzecz zrównoważonego rozwoju i sprawiedliwości społecznej. Ponadto sprawiedliwa przemiana musi zapewnić godną pracę i wysokiej jakości miejsca pracy dla obywateli. Konieczne jest ratyfikowanie i wdrożenie podstawowych standardów pracy MOP, należy także w pełni wspierać inicjatywę ONZ na rzecz minimum ochrony socjalnej.

2.7 Przywódcy polityczni muszą zobowiązać się w Rio do realizacji planu działań na rzecz ekologizacji gospodarki, planu zawierającego jasne cele i uwzględniającego mechanizmy monitorowania, zapewniającego wdrażanie wydajnej ekonomicznie, sprawiedliwej społecznie i przyjaznej dla środowiska przemiany w społeczeństwo o zrównoważonym trybie życia. Proces przemian musi opierać się na ciągłym zaangażowaniu społeczeństwa obywatelskiego, z uwzględnieniem dialogu społecznego.

2.8 Państwa europejskie i inne kraje rozwinięte muszą zobowiązać się w Rio do znacznego obniżenia wykorzystania ograniczonych zasobów naturalnych Ziemi. Przywódcy europejscy winni realizować ustalone cele UE i przygotowywać się do bardziej ambitnych działań. Kraje rozwijające się powinny bardziej wydajnie wykorzystywać zasoby naturalne.

2.9 Należy powoli likwidować niezrównoważony model konsumpcji i produkcji, przy wykorzystaniu szerokiej gamy narzędzi politycznych, w tym środków regulacyjnych, narzędzi polityki fiskalnej, ekologicznych i społecznych zamówień publicznych, jednocześnie wycofując subwencje szkodliwe dla środowiska, wspierając badania nad ekoinnowacjami, internalizując ekologiczne efekty zewnętrzne i stosując inne rynkowe systemy zachęt oraz promując zrównoważony styl życia i czynne zaangażowanie konsumentów w tą przemianę. Przyjęcie 10-letniego programu działań dotyczącego zrównoważonego modelu konsumpcji i produkcji w Rio.

2.10 W pierwszym projekcie dostrzega się ograniczenia związane z wykorzystaniem PKB jako miary dobrostanu i stwierdza się, że obecnie społeczeństwo obywatelskie musi zostać włączone w pilne działania na rzecz rozwoju dodatkowych wskaźników.

2.11 Z zadowoleniem przyjmuje się inicjatywę polegającą na ustanowieniu do 2015 r. szeregu globalnych celów w zakresie zrównoważonego rozwoju, uwzględniających harmonijne podejście do wszystkich trzech wymiarów zrównoważonego rozwoju. Konieczne jest rozpoczęcie w Rio procesu polegającego na łączeniu milenijnych celów rozwoju z kompleksowymi celami w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz ustanowieniu strategii i wskaźników zrównoważonego rozwoju z uwzględnieniem przejrzystych mechanizmów odpowiedzialności.

2.12 Konieczne jest zawarcie w Rio nowego światowego porozumienia, by zapewnić potrzebne inwestycje w ekologizację gospodarki.

2.13 Uznaje się kluczową rolę i odpowiedzialność sektora prywatnego za przejście na system oparty na zrównoważonym rozwoju. Ekologizacja gospodarki stanowi szansę dla biznesu. Biznes i przemysł powinny skorzystać z tej szansy. Przywódcy polityczni muszą sporządzić jasne, stabilne i przewidywalne ramy ekologicznej gospodarki, by dać przedsiębiorstwom pewność sytuacji, ramy regulacyjne i zachęty potrzebne do inwestowania.

2.14 Należy utworzyć nową Radę ds. Zrównoważonego Rozwoju, zastępującą Komisję ds. Zrównoważonego Rozwoju, a także nową agendę ONZ ds. środowiska w oparciu o przykład UNEP. Obydwa organy powinny działać na rzecz skutecznego zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego, reprezentowanego przez tzw. główne grupy (*Major Groups*).

2.15 Z zadowoleniem przyjmuje się propozycję powołania rzecznika praw przyszłych pokoleń.

2.16 Polityczni przywódcy muszą osiągnąć porozumienie podczas konferencji Rio+20 odnośnie do dodatkowych środków służących wzmocnieniu skutecznego udziału społeczeństwa obywatelskiego oraz jego zdolności, by na poziomie światowym, krajowym i lokalnym uczestniczyć w przejściu do społeczeństwa o zrównoważonym stylu życia. Należy wprowadzić ramy prawne i instytucjonalne zapewniające powszechny dostęp do informacji, dialogu, demokratycznej partycypacji i nadzoru. Należy promować fora zrzeszające różnorodne zaangażowane strony, takie jak komitety społeczno-gospodarcze i krajowe rady ds. zrównoważonego rozwoju, jako modele organizacji stymulujących debatę z udziałem społeczeństwa obywatelskiego. Konieczne jest przeprowadzenie większej liczby kampanii uświadamiających i edukacyjnych dotyczących zrównoważonego rozwoju.

2.17 Społeczeństwo obywatelskie na całym świecie powinno w dalszym ciągu opowiadać się za takim wynikiem konferencji, który umożliwiłby sprostanie obecnym wyzwaniom. Społeczeństwo obywatelskie musi przyjąć odpowiedzialność w skali globalnej.

2.18 Pierwszy projekt dokumentu końcowego opublikowany przez prezydium konferencji ONZ Rio+20 jest dobrym punktem wyjścia dla dalszych negocjacji. Jednak w tym pierwszym projekcie wciąż nie przewiduje się wystarczających rozwiązań dla obecnych wyzwań.

2.19 Europejscy szefowie rządów muszą przyjąć odpowiedzialność i zaangażować się w konferencję Rio+20. Negocjatorzy z ramienia UE muszą pracować nad bardziej ambitnym dokumentem w odniesieniu do celów, harmonogramu, finansowania, zobowiązań prawnych i dalszych działań. W następstwie konferencji Rio+20 nadrzędna strategia UE na rzecz zrównoważonego rozwoju musi zostać zmieniona i trzeba tchnąć w nią nowe życie.

Bruksela, 22 lutego 2012 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON
